

OP PAD

Niet bestaande vogels

Wandelen maakt het hoofd leeg, inspireert en ontspant. Vandaag deel 1 van een serie: op pad met O.C. Hooymeijer. Een kuier in zijn achtertuin, natuurgebied de Rottige Meenthe.

O.C. Hooymeijer tuurt met een verrekijker waarvan de glazen wazig zijn gemaakt – „je ziet ze immers toch niet” – vanuit de ‘Kijkhut voor niet bestaande Vogels van de Rottige Meenthe’ naar niet bestaande vogels. FOTO RENS HOOYENGA

ELISABETH POST

Het regent pijpenstelen. Dat belooft weinig goeds voor een wandeling met O. (Onno) C. Hooymeijer. Een onverharde weg leidt in Spanga naar de achteraf gelegen woning van de schilder, beeldhouwer en schrijver. Waterdruppels kleven aan de lichtjes voorovergebogen stokrozen bij de voordeur. „Kom er snel in!”

De deur naar het terras staat open. Twee koolmezen melden zich bij het vogelvoederhuisje. „Eerst maar koffie?” Het spotten van niet bestaande vogels in zijn ‘achtertuin’, natuurgebied de Rottige Meenthe, moet maar even wachten, stelt Hooymeijer voor. Hij neemt plaats aan de grote keukentafel. „Die blijven er wel of niet zitten”, zegt de schrijver en tekenaar van het recent verschenen boek *De Nieuwe Gids voor de niet-bestaande Vogels van Europa*.

Ze komen meestal in het donker aanvliegen, de niet-bestaande vogels. Zo rond een uur of drie. Iedere nacht weer. „Dan word ik wakker en ga dingen verzinnen.” Komt bijvoorbeeld zomaar de Nachtvrees in beeld. In de gids omschreven als: „Zeer zeldzaam. Plaatselijk, alleen diep in het oosten van Europa. Waarnemingen, veelal gedaan door maandenlang in de afgelegen ruige gebergten van het zuiden van Transylvanië levende schapen- en geitenhoeders, spreken van een kleine, inktzwarte, gedrongen gestalte, met opvallende gele ogen.”

Ineens was het er, de drang om niet-bestaande vogels te schilderen, hun vogelnesten te maken en nestkasten voor ze te bouwen. Waarom vogels? „Weet ik niet, er kan ook zomaar weer een dag komen dat ik er genoeg van heb.”

Maar voorlopig beleeft hij vooral plezier aan het verzinnen van de meest uiteenlopende vogels. Inspiratie genoeg. „Als jochie van twaalf had ik een vogelgids als deze.” Hij toont een versleten en vergeeld boekje waarvan de rug is beplakt

met tape. Dan zat hij uit het raam te turen en bespiedde de vogels in de achtertuin. „Maar meer nog was ik gefascineerd door de plaatjes en beschrijvingen. Ik kende de gids uit mijn hoofd.”

Hooymeijer maakt nu gebruik van de wijze waarop in die gidsen de vogels, hun (parings)gewoonten, leefgebieden en gezang worden omschreven. Kort en krachtig, zonder veel omhaal van woorden. „Ik kwam er trouwens pas later achter dat mijn verhaaltes zijn geschreven in de stijl uit die gidsen. Het zit er blijkbaar heel erg ingesleten. Mijn niet-bestaande vogels zouden dan ook echt kunnen zijn. Maar zeker weten doe je het ook niet, hè?”, zegt hij met een twinkeling in zijn ogen.

‘Er was niks meer aan te doen. Met een bijl heb ik de kop er afgehakt’

Ineens daagt het als je een paar uurtjes met de kunstenaar hebt doorgebracht: hij is op een charmante en amusante manier ondeugend. Een spraakwaterval aan woorden, maar wat moet je nog geloven?

In zijn gezelschap word je steeds door hem op het verkeerde been gezet: Is het nou waar wat je vertelt, Onno? Echt? Heeft Pieter Stuyvesant zijn been verloren en wandelde hij met een geveerde beukenhouten plank aan zijn prothese door het gebied? Heb je die zwarte telescoop met hakenkruizen echt ergens op Marktplaats gescoord?

Hij gniffelt. Ja, als kind zat het er al in. Die dekselse jongen dreef geregeld zijn moeder tot wanhoop. Als ze iets kwijt was, beweerde hij bij hoog en laag niet te weten waar ze het had gelaten. „Ik wist het ook echt niet, maar ik kon op zo’n manier kijken, dat het leek alsof ik het wel wist. Gestoord werd ze daarvan.”

Het klaart op. Eigenlijk zou Hooymeijer een uurtje moeten wandelen. Wijze raad van de dokter. Hij houdt zich maar aan dat advies, is dus ook gestopt met het roken van sigaren. „Ik had etalagebenen, ben al twee keer gedotterd. Wandelen houdt de boel gaande.” Hij wil nog wel even door, plannen zat.

We wagen het erop en maken een kuier naar de ‘Kijkhut voor niet-bestaande Vogels van de Rottige Meenthe’. Het is een door hemzelf ontworpen en gefabriceerd kunstwerk dat in 2018 op 500 meter afstand van zijn huis bij een (inmiddels opgedroogde) rietplas werd geplaatst. De vogels die je er niet kunt waarnemen, zijn onder meer de Zweedkrat („het wijfje kijkt altijd boos, een rotwijf!”), de Engelse Jan („geïnspireerd op de voetbalhooligan, ja echt waar”) en de Duitse Reiger. „Die doet het ook altijd goed tijdens lezingen. Mensen vinden het grappig dat die vogel marcheert langs de kust en als zomervriend kuilen in het zand graaft. Inderdaad, de Duitse toerist.” Maar er komen ook echte vogels. In een hoekje het lege nest van een winterkoninkje. „En laatst vloog een kerkuil voor mijn neus weg. Floep, zo de kier door.”

„Hoor je die vogel?” Hij staat even stil en tuurt naar boven. „Die ellendige dingen ook. Het zullen er alleen maar meer worden als Lelystad wordt uitgebreid.” Hooymeijer doelt op het gegrom van vliegtuigen en de plannen voor uitbreiding van het vliegveld. „We helpen de natuur zo mooi naar de kloten, of niet dan”, moppert hij.

Vier jonge ooievaars houden vanaf hun hoge nest de terugkerende wandelaars nauwlettend in het oog. „Kijk, hier lag-ie.” Hooymeijer wijst op een boom langs het smalle pad waar hij vorig jaar tijdens een storm een van het nest gewaaid ooievaarsjong vond. Het dier was zwaar gehavend. „Met een bijl heb ik de kop er afgehakt en hem zo uit zijn lijden verlost. Tja, wat moet je anders?”

www.ochooymeyjer.com

Eerbetoon aan de vogelteller

Friesland is toe aan een nieuw beeldmerk, vindt kunstenaar O.C. Hooymeijer uit Spanga. Hij ontwierp daarom het beeld van De Vogelteller. „Het attendeert ons op de dreigende verstering van het ecosysteem.”

ELISABETH POST

Het beeld, vervaardigd van staal, is een silhouet van een man die door de verrekijker naar de lucht tuurt. De kunstenaar wil er vier plaatsen bij invalswegen naar Friesland – Frieschepalen (A7), Willemsoord (A32), Zurich (A6) en Lemmer (A7).

De beelden zijn niet te missen. Ze worden 15 meter hoog en op een terp van 5 meter geplaatst. In het centrum van Leeuwarden – „ergens op de Nieuwestad” – komt een vijfde, kleinere versie van De Vogelteller. Dat moet een monument worden ter nagedachtenis aan de bedreigde diersoorten. Op de beelden wordt ook een lijst met bedreigde vogels geplaatst. „Momenteel staan er 88 op de Rode Lijst van Sovon Vogelonderzoek Nederland.”

Hooymeijer heeft 25 maart uitgeroepen tot Wereld Bedreigde Dierendag. „Het lijkt me nou zo leuk als schoolkinderen op die dag bloemen bij het monument neerleggen en iedereen op die dag stilstaat bij het idee dat er dieren in hun voortbestaan worden bedreigd.”

De kunstenaar heeft zijn plan on-

O.C. Hooymeijer met op de voorgrond het ontwerp van De Vogelteller. FOTO RENS HOOYENGA

der de aandacht gebracht bij ondermeer de Bond van Friese Vogelwachters (BFVW) en cultuurgedeputeerde

Sietske Poepjes. „Die zijn enthousiast”, zegt hij.

Voorzitter Frans Kloosterman

van de BFVW vindt het een „prachtig idee”. Als toenmalig wethouder van de gemeente Weststellingwerf

‘Kijk, daar heb je hem! De Vogelteller, nou wordt het mooi!’

zorgde hij er mede voor dat Hooymeijers ‘Kijkhut voor de niet-bestaande vogels van de Rottige Meenthe’ er kwam. Maar als bondsvoorzitter zal hij het plan niet actief steunen, zoals dat wel gebeurt met It Broedsje van Henk Hofstra uit Drachten en met een standbeeld van De Aaisiker van Frans Ram uit Hegebeintum. Zo houdt de BFVW onder de leden momenteel een inzamelingsactie voor de realisatie van het beeld, dat een plek zou moeten krijgen bij het bondskantoor in Wiuwert. „Mar persoanlik fyn ik it in geniaal idee fan Hooymeijer en dêr wêr’t ik kin, sil ik it ûnder de oandacht bringe.”

Volgens de kunstenaar is De Vogelteller een beeldmerk waarin iedereen zich kan herkennen. „Het straalt tevens betrokkenheid bij en onze bezorgdheid om onze leefomgeving uit.” Het is ook een ode aan al die vrijwilligers die zich jaar in, jaar uit inzetten voor de avifauna van Friesland. Een vogelteller signaleert immers onmiddellijk als er in het land iets niet pluis is, zegt de kunstenaar. „Zonder hun inspanningen kan er dus ook geen gedegen onderzoek worden gedaan naar de weidevogelstand.”

De Vogelteller is volgens Hooymeijer heel geschikt voor de promotie van Friesland. „Het is een moderne poortwachter, een herkenningpunt voor inwoners en toeristen. Ik stel me voor dat er promotiefilmpjes worden gemaakt met slogans als: ‘Kijk, daar heb je hem! De Vogelteller, nou wordt het mooi!’” De kosten per beeld schat Hooymeijer op zo’n 70.000 euro; in totaal zou zo’n 500.000 euro nodig zijn. „Maar dat is een indicatie. Eerst iedereen enthousiast krijgen.”

pagina 13